

Глійчук Л. В.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки початкової освіти
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника”
(м. Івано-Франківськ, Україна)

ТЕХНОЛОГІЯ DESIGN THINKING У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Для динамічного зростання економіки, забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору необхідне підвищення освітнього рівня громадян, що можливо здійснити за умови модернізації освітньої галузі. Виходячи із завдань Нової української школи сьогодні необхідно готувати людину глобалістську, інноваційну, здатну навчатися впродовж життя, застосовувати знання на практиці, швидко реагувати на виклики сучасного світу. Відтак необхідно відмітити, що будь-яка сфера суспільного життя, зокрема і освітня система, розвивається завдяки інноваціям, які дають змогу активно генерувати ідеї, спираючись на попередній досвід, аналізувати наявну ситуацію, відчувати і визначати майбутні тенденції в певній галузі. Одним із сучасних підходів до створення інновацій є дизайн-мислення.

Формування людини, здатної до інноваційного типу діяльності, є однією з ключових проблем модернізації освітнього процесу. У Законі України “Про освіту” визначено засади державної політики у сфері освіти і принципи освітньої діяльності, серед яких: людиноцентризм, забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності, різноманітність освіти, інтеграція з ринком праці, свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб’єктів освітньої діяльності тощо. Вперше з’являється поняття “універсальний дизайн у сфері освіти”, яке тлумачиться як “дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну” [2].

Дизайн-мислення в освіті необхідно використовувати у двох напрямках:

1. Дизайн-мислення для освіти як бізнесу. Доцільно використовувати, досліджуючи ретельно потреби людей різного віку і зважаючи на нинішню потребу у навчанні впродовж усього життя. Вища освіта, освітянські проекти, освітянські платформи мають урахувати результати таких досліджень, щоб запропонувати інновації в освіті (нові навчальні програми, тренінги, методи навчання тощо). При цьому необхідно враховувати, що дизайн-мислення має міждисциплінарний характер та здійснюється як проектна діяльність.

2. Дизайн-мислення як метод для здійснення освітнього процесу. Design Thinking доцільно використовувати безпосередньо для навчання, щоб підвищити рівень засвоєння студентами навчального матеріалу, довести надані знання до компетентностей, навчити творчому підходу до вирішення проблем, сформуванню здатності думати і приймати самостійні рішення [1, с. 95].

Професійна підготовка майбутніх фахівців в умовах глобалізації та інформатизації освіти вимагає швидких рішень щодо перебудови навчального процесу. Необхідно не тільки застосовувати інноваційні методики навчання студентів, а й готувати їх до самостійної інноваційної діяльності. Відтак саме дизайн-мислення дає дієві рекомендації щодо розробки нових продуктів, дозволяє якісно розробляти та

впроваджувати інноваційні методи та технології навчання здобувачів освіти. Дизайн-мислення пов'язане з відповіддю на такі базові питання: що є? (досліджується існуюча реальність); що якщо? (уявляється нове майбутнє); що чіпляє? (здійснюється вибір); що працює? (оцінюється результат) [4]. Основою Design Thinking є емпатія, нестереотипне мислення, здатність накопичувати ідеї, формувати в уявленні схематичні образи для подальшого виявлення закономірностей та генерування ідей.

Поняття “дизайн-мислення” не має єдиного формулювання. Складаючись з двох термінів “дизайн” (design) та “мислення” (thinking), термін визначає основні підходи до створення інноваційних продуктів. Зміст поняття “design” означає проектування, розробка, тобто діяльність зі створення чогось, а “дизайн” позначає дещо значно ширше, ніж просто візуалізація. Синонімом дизайн-мислення є проектне мислення – розумова активна діяльність для створення інноваційних продуктів. При цьому фахівці наголошують на тому, що мислення не потрібно розуміти лише як розмірковування в процесі дизайн-мислення; це спосіб розробки речей, англійською “way of doing things”. Складність даної дефініції призводить до деякої плутанини щодо її визначення. Дизайн-мислення визначають як підхід, як процес, як метод, як образ мислення, як методологію і як технологію, але єдиним в усіх визначеннях залишається зміст поняття, суть і призначення. Design Thinking визначає нестандартний підхід до розв'язування завдань, який починається з розуміння і визначення бажань людей та закінчується інноваційним продуктом, розробленим індивідуально до їхніх потреб. Він знижує ризик і невизначеність, які завжди супроводжують впровадження інновацій [3, с. 151].

У різних контекстах дизайн-мислення розуміють як технологію створення інновацій, що широко тиражується Школою Дизайну (D.School) університету м. Стенфорд (США). Вона складається з таких етапів: емпатія (empathize) → визначення проблеми (define) → генерація ідей (ideate) → прототипування (prototype) → тестування (test). Глибоке розуміння потреб людей завдяки навичку емпатії дає змогу виявити проблемні зони і сформулювати проектні завдання. Для вирішення поставлених завдань здійснюється генерація множини ідей, частина з яких використовується для створення прототипів. Розроблені прототипи проходять тестування у реальних умовах, результати яких аналізуються і робляться висновки про прийняття прототипу до використання або повернення на будь-який інший етап дизайн-мислення [1, с. 95]. Дизайн-мислення використовується для створення інновацій у провідних міжнародних компаніях, викладається у найкращих бізнес-школах та університетах світу. Design Thinking активно використовують у своїй роботі такі компанії, як Google, Apple, Samsung, IBM, IKEA та інші.

В Україні у 2017 році на платформі Prometheus стартував онлайн курс “Дизайн-мислення для інновацій” (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DTI101+2017_T3/about). Цей курс є частиною освітнього проекту благодійної організації “Фонд Випускників України”, яка отримала дозвіл на переклад та запуск курсу “Design Thinking for Innovation”, який розміщений на платформі Coursera (<https://www.coursera.org/learn/uva-darden-design-thinking-innovation>). Для реалізації старту курсу в Україні долучилося багато добровольців, волонтерів та партнерських організацій, серед яких: UA: Суспільне Мовлення, Grammarly, kmbs, LvBS, Про.Світ та інші). Основна мета курсу “Дизайн-мислення для інновацій” полягає в ознайомленні освітян із інструментами дизайн-мислення задля їх використання і створення інновацій в українській освіті.

У 2020 році на платформі Prometheus з'являється ще один онлайн курс “Дизайн-мислення в школі” (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MIT+DTLL101+2018_T3/about). Цей курс створений за фінансової підтримки Microsoft в рамках програми Microsoft K-12 Education Leadership, заснованої для надання можливості професійного розвитку освітянам в усьому світі. Оригінал курсу “Design Thinking for Leading and Learning” доступний на платформі edX (<https://www.edx.org/course/design-thinking-for-leading-and-learning>). Курс поєднує теорію дизайн-мислення та приклади його застосування, передбачає професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників з питань ефективного планування освітнього процесу, впровадження новітніх технологій навчання в закладах освіти.

Отже, в умовах оновлення освітньої парадигми, розширення технологічних можливостей суспільства необхідно шукати нові шляхи і засоби професійної підготовки майбутніх фахівців. У даному контексті заслуговує на увагу технологія дизайн-мислення, використання якої є потужним ефективним інструментом для розвитку інноваційного мислення здобувачів вищої освіти, що надзвичайно важливо в епоху швидких змін, розвитку інновацій та зростання мобільності у всіх сферах життя сучасного світу.

Література:

1. *Іванова В. В.* Роль дизайн-мислення в освіті / В. В. Іванова // Інтелект XXI. – 2019. – № 4. – С. 93-97.
2. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. ст. 380. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. *Яловега І. Г.* Витоки дизайн-мислення: евристика в перший та другий етапи розвитку філософії та науки / І. Г. Яловега // Фізико-математична освіта. – 2019. – Випуск 4 (22). – С. 150-156. doi: 10.31110/2413-1571-2019-022-4-023
4. *Liedtka J., Ogilvie T.* Designing for Growth: A Design Thinking Tool Kit for Managers / J. Liedtka, T. Ogilvie. – Hardcover, 2011. – 227 p.

УДК

Кінах Н. В.,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри педагогіки і психології
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
(м. Луцьк, Україна)

ЛОГІСТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Суттєві зміни в освітньому просторі країни також торкнулися й системи післядипломної педагогічної освіти, що останнім часом розвивається як неперервна. З метою розв'язання завдань, що постають сьогодні перед післядипломною педагогічною освітою, необхідно здійснити переоцінку змісту й ролі освіти в системі професійних і економічних чинників цивілізаційного розвитку країни, спрямувати вектор інновацій до підвищення економічної ефективності та якості освітніх послуг післядипломної педагогічної освіти.

Концептуальні положення щодо організації та розвитку системи неперервної освіти визначені відомими вченими (В. Луговий, А. Кузьмінський, С. Крисюк,